

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Erillisliite nro:
(Mh 9.11.2020)

Asia nro:

Nostot raporttiluonnoksesta

Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarinen selvitystyö
29.10.2020

Mikko Saarinen & Antto Korhonen, valtiovarainministeriö

Käsitteltävät kokonaisuudet

Luku 3: Pohjoismaiset maakuntajärjestelmät

Luku 4: Maakunnat alueina

Luku 5: Monialaisen maakunnan rooli ja asema osana julkisen hallinnon kokonaisuutta

Luku 6: Hallitusohjelman mukaisesti muodostettaville kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta siirrettävissä olevien tehtävien arviointi

Selvitysraportin rakenteen luonnos

1. Johdanto
2. Suomen julkisen hallinnon rakenne
3. Pohjoismaiset ja Eurooppalaiset maakuntajärjestelmät
4. Maakunnat alueina
5. Monialaisten maakunnan roolin ja aseman tarkastelun taustaksi
6. Monialaisten maakuntien roolin ja aseman kolme skenaariota
7. Maakunnille kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta siirrettävissä olevien tehtävien arviointi
8. Alustava ehdotus siirrettävistä tehtävistä ja niiden edellyttämistä mukautuksista maakuntaan
9. Ehdotettujen tehtäväsiirtojen vaikutukset valtionhallinnon rakenteeseen ja organisointiin
10. Ehdotettujen tehtäväsiirtojen vaikutukset kuntien toimintaan

Luvut 2-4: Laitetaanko liitteiksi seuraavassa versiossa? Tällöin toimisivat myös omina itsenäisinä kuvauksinaan.

Erotettu aikaisempi luku 5 kahdeksi omaksi luvukseen, jotta saatu tausta ja varsinaiset skenaariot omiksi pääotsikoikseen

Täydennetään vielä tietoja

Tähän pyritään saamaan akselilta ohryn pj. & vpj. ohjausta luonnoksen kirjoittamiseen.

Näiden tekstit vasta yllä mainitun ohjauksen jälkeen.

Eteneminen skenaarioiden ja niiden arvioinnin kautta kohti selvitystyön ehdotuksia

Skenaarioiden hahmottaminen työskentelyn pohjaksi
– tehty 1.10. kokouksessa (raportin luku 5)

Skenaarioiden arviointi sekä taustoittaminen ja tarkentaminen tehtävittäin – agendalla tänään ja marraskuun kokouksessa

(raportin luvut 5 ja 6)

Selvitystyön varsinaiset ehdotukset
– edellisillä askelmilla rakennettua tietopohjaa hyödyntäen marraskuun ja joulukuun kokouksissa (raportin luku 7)

Luku 3 Pohjoismaiset ja Eurooppalaiset maakuntajärjestelmät

Luku 4 Maakunnat alueina

Luku 3 Pohjoismaiset ja Eurooppalaiset maakuntajärjestelmät

- **Pohjoismaiset järjestelmät**
  - Professori Siv Sandberg valmistellut kuvauksen pohjoismaisista järjestelmistä, ml. Suomi nyt ja sote-HE:n toteuduttua, joka kokonaisuudessaan liitteenä 3c
  - Lisäksi ohjausryhmää varten on laadittu aikaisemmin ensimmäisessä kokouksessa esitettyä täydentävä kalvosarja teemasta (esityslistan liite 3d)
- **Eurooppalaisista järjestelmistä** laaditaan yleistason kuvaus seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen mennessä.

Luku 4 Maakunnat alueina

Perustiedot maakunnittain seuraavista näkökulmista:

- Väestö
  - Väestökehitys
  - Keskuskaupunkien suhteellinen koko
- Aluetalous
  - Bruttokansantuote
- Työllisyys
  - Työllisyysaste
  - Työllisten määrä
- Osaaminen ja uudistuminen
  - Koulutustaso

Luku 5 Monialaisten maakuntien roolin
ja aseman tarkastelun taustaksi
Luku 6 Monialaisten maakuntien roolin
ja aseman kolme skenaariota

Skenaarioriippumattomia huomioita hyvinvointialueen / maakunnan roolista ja asemasta

- Monialaisten maakuntien roolia määrittelee kaikissa hahmotettavissa olevissa vaihtoehdoissa ja lähtökohtaisesti ainakin seuraavat asiat:
  - **Hyvinvointialueet / maakunnat olisivat alueellisia kokonaisuuksia ja niiden hallinto perustuisi itsehallintoon.** Itsehallinnollisuuden luonteeseen kuuluu, että myös monialaisten maakuntien tehtävien tulisi olla pääsääntöisesti alueellisesti merkittäviä ja mahdollistaa erilaisia ratkaisuita eri maakunnissa alueellisista lähtökohdista ja toimintaympäristöistä riippuen.
  - **Hyvinvointialueet / maakunnat muodostaisivat kokonaisuutena kokonsa ja tehtäviensä puolesta erittäin merkittävän uuden rakenteen suomalaiseen yhteiskuntaan.** Jo hyvinvointialueista muodostuu erittäin merkittävä rakenne osaksi suomalaista julkishallintoa, ja eri julkishallinnon tehtävien organisointivaihtoehtoja tullaan väistämättä peilaamaan ja tarkastelemaan täysin erilaisessa valossa ja tilanteessa kuin ennen niiden perustamista.
  - **Maakunta on kaikissa ajateltavissa olevissa vaihtoehdoissa ensisijassa palvelujen järjestäjä- ja tuotanto-organisaatio,** johtuen sote-sektorin koosta ja merkityksestä.
  - **Ainakin alussa valtaosin valtion talousarviorahoitukseen perustuva hyvinvointialueiden rahoitusratkaisu vaikuttaa toimintamahdollisuuksiin.** Hallitus on linjannut sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä sitoutuvansa verotusta ja rahoitusta koskevan lainsäädännön valmistumiseen hallituskauden aikana sekä sen voimaantuloon viimeistään vuonna 2026.

Skenaariot

- 1. Sote-maakunta / hyvinvointialue:** Maakunta rakentuu sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien tehtävien varaan
- 2. Sote- ja aluekehitysmaakunta:** Maakunta rakentuu sosiaali- ja terveydenhuoltoon tiiviisti liittyvien tehtävien ja aluekehittämistehtävien ympärille
- 3. Monialainen maakunta:** Maakunta rakentuu selvästi edellisiä skenaarioita laajemman monialaisen tehtäväkokonaisuuden ympärille.

1. Sote-maakunta -skenaario

- **Ajankohta:** Valmisteluun ja toimeenpanoon vaadittavan ajan näkökulmasta skenaario olisi mahdollinen arviolta 2020-luvun puolivälistä alkaen.
- **Tehtävät:** Skenaario tarkoittaisi potentiaalisesti laajimmillaan ympäristöterveydenhuollon ja alueellisen alkoholihallinnon tehtävien siirtämistä maakuntaan.
  - Tehtävien siirtoon liittyy kuitenkin kysymyksiä ja reunaehtoja, joita käsitellään tehtäväkohtaisesti tarkemmin selvitysraportin luvun 7 yhteydessä.
- **Demokratia, kansalaiset ja asiakkaat:** Soten HE-luonnosta hieman suurempi kokonaisuus tulisi suoran kansanvaltaisen ohjauksen piiriin. Asiakkaisiin päin maakunnat voisivat olla helpommin hahmotettava toimija kuin nykyiset ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet.
- **Tehtävien synergisyys ja hallinnon rakenne:** Ratkaisu sisältäisi synergioiden näkökulmasta sekä heikkouksia että vahvuuksia. Sote-synergioita voitaisiin hyödyntää aiempaa kattavammin, mutta samalla yhteydet kuntapohjaisiksi jääviin elinvoimatehtäviin heikkenisivät. Eläintautien torjunnan osalta valtiojohtoinen koordinaatio heikkenisi, kun torjunta siirtyisi valtion toimeksiantotehtävästä itsehallinnollisen maakunnan tehtäväksi. Yhteistoiminta-aluerakenne voitaisiin todennäköisesti purkaa ja toimijoiden määrä näin vähenisi, mutta toisaalta maakuntatasolle jäisi kaksi toimijakokonaisuutta: uudet hyvinvointialueet ja maakuntien liitot.
- **Toiminnallisuus ja taloudellisuus:** Toiminnallisesti ja taloudellisesti skenaarion mukaisessa maakunnassa ei olisi nähtävissä kovin merkittävää eroa soten HE-luonnoksen mukaiseen maakuntaan. Kokonaisuus olisi toiminnallisesti ja taloudellisesti hallittava ja hahmotettava.

2. Sote- ja aluekehitysmaakunta -skenaario

- **Ajankohta:** Valmisteluun ja toimeenpanoon vaadittavan ajan näkökulmasta skenaario olisi mahdollinen arviolta aikaisintaan 2020-luvun loppupuoliskolta alkaen.
- **Tehtävät:** Skenaario tarkoittaisi potentiaalisesti laajimmillaan ympäristöterveydenhuollon, alueellisen alkoholihallinnon, maakuntien liittojen nykyisin hoitamien tehtävien sekä mahdollisesti erikseen määriteltävien valtion aluehallinnon aluekehittämistehtävien siirtämistä maakuntaan.
  - Tehtävien siirtoon liittyy kuitenkin useita kysymyksiä ja reunaehtoja, joita käsitellään tehtäväkohtaisesti tarkemmin selvitysraportin luvun 7 yhteydessä.
- **Demokratia, kansalaiset ja asiakkaat:** Soten HE-luonnosta hieman suurempi kokonaisuus ml. aluekehittämisen tehtävät tulisivat suoran kansanvaltaisen ohjauksen piiriin. Asiakkaisiin ja kansalaisiin päin maakunnat näyttäytyisivät varsin luontevana alueellisen kehittämisen ja edunvalvonnan toimijana.
- **Tehtävien synergisyys ja hallinnon rakenne:** Ratkaisu sisältäisi synergioiden näkökulmasta sekä heikkouksia että vahvuuksia. Sote-synergioita voitaisiin hyödyntää aiempaa kattavammin mutta samalla yhteydet kuntapohjaisiksi jääviin elinvoimatehtäviin heikkenisivät. Soten ja pelastustoimen luoma vahva tuotannollinen luonne olisi haasteellinen yhteen sovittaa aluekehitystehtävien hallinnollisen perusluonteen kanssa. Hallinnon rakenteiden selkeyden näkökulmasta ratkaisu olisi pääsääntöisesti positiivinen sillä todennäköisesti nykyinen yhteistoiminta-aluerakenne voitaisiin purkaa samoin kuin maakuntien liitot lakkauttaa ja toimijoiden määrä vähenisi.
- **Toiminnallisuus ja taloudellisuus:** Toiminnallisesti ja taloudellisesti skenaarion mukainen maakunta muodostuisi siinä mielessä epätasapainoiseksi kokonaisuudeksi, että aluekehittämistehtävät olisivat hyvin pieni osa maakunnan tehtävistä. Tämä epätasapaino olisi todennäköisesti huomioitava maakuntien hallinnon rakenteiden perusratkaisuissa.

3. Monialainen maakunta -skenaario

- **Ajankohta:** Valmisteluun ja toimeenpanoon vaadittavan ajan näkökulmasta skenaario olisi mahdollinen arviolta 2030-luvun alkupuoliskolta alkaen.
- **Tehtävät:** Skenaario tarkoittaisi potentiaalisesti laajimmillaan kaikkien 23+5 tehtäväalan mukaisten tehtävien siirtoa maakuntaan.
  - Tehtävien siirtoon liittyy kuitenkin hyvin monia kysymyksiä ja reunaehtoja, joita käsitellään tehtäväkohtaisesti tarkemmin selvitysraportin luvun 7 yhteydessä.
- **Demokratia, kansalaiset ja asiakkaat:** Soten HE-luonnosta varsin merkittävästikin suurempi kokonaisuus tulisi suoran kansanvaltaisen ohjauksen piiriin. Asiakkaisiin päin maakunta voisi ainakin pidemmällä aikavälillä olla helpommin hahmotettava toimija kuin monien kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion virastojen muodostama toimijakenttä, mutta samalla maakunnan tehtäväkokonaisuus muodostuisi hyvin laajaksi ja itsessään vaikeammaksi hahmottaa.
- **Tehtävien synergisyys ja hallinnon rakenne:** Monialainen maakunta sisältäisi sekä tehtäviä, joilla olisi keskenään vahvoja synergioita että tehtäviä, joilla ei olisi käytännössä minkäänlaisia yhtymäkohtia toisiinsa. Hallinnon rakenteen näkökulmasta ratkaisu voisi onnistuessaan mahdollistaa selväpiirteisemmän hallinnon tasojen roolijaon ja myös tätä noudattavan konkreettisen tehtäväjaon kuntien, maakuntien ja valtion välillä.
- **Toiminnallisuus ja taloudellisuus:** Toiminnallisesti ja taloudellisesti skenaarion mukainen maakunta eroaisi merkittävästi HE-luonnoksen mukaisesta hyvinvointialueesta. Monialaisuus olisi huomioitava maakuntien hallinnon rakenteiden perusratkaisuissa sekä myös maakuntien ohjauksessa. Muutoshankkeena siirtymävaiheeseen järjestelmään olisi sekä toiminnallisesti monimutkaisin että kustannuksiltaan suurin.

Luku 7: Hallitusohjelman mukaisesti muodostettaville kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta siirrettävissä olevien tehtävien arviointi

Tarkasteltavat tehtäväkokonaisuudet

7.2.1 Sosiaali- ja terveydenhuoltoon tai pelastustoimeen liittyvät tehtävät

- ympäristöterveydenhuolto (terveydensuojelu, tupakkavalvonta)
- ympäristöterveydenhuolto (eläinlääkintöhuolto, elintarvikevalvonta)
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- alueellinen alkoholihallinto

7.2.2 Aluekehittämistehtävät

- aluekehittämisviranomaisen tehtävät
- rakennerahastotehtävät
- elinkeinoelämän kehittäminen
- liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteensovittaminen
- koulutustarpeiden ennakointi
- kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen
- alueellisten liikuntaneuvostojen asettaminen
- yhteispalvelun edistäminen
- kansainväliset ja Euroopan unionin asiat ja yhteydet
- maakuntakaavoitus

7.2.3 Työvoima- ja yrityspalvelut

- yritys-, työ- ja elinkeinopalvelut
- kotouttaminen

7.2.4 Ruoka- ja luonnonvaratehtävät

- kasvintuotanto
- maaseudun kehittäminen
- maataloustuet
- lomituspalvelut ml. poronhoitajien sijaisapu
- kolttalain mukaiset tehtävät
- vesi- ja kalataloustehtävät

7.2.5 Alueelliset liikennetehtävät

- liikennejärjestelmän toimivuus
- liikenneturvallisuus ja tie- ja liikenneolot
- alueellinen tienpito
- yksityisteiden avustukset
- liikennepalveluiden kehittäminen ja julkinen henkilöliikenne
- saaristoliikenne

7.2.6 Alueelliset ympäristötehtävät

- luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen
- vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu
- ympäristötietoisuus ja ympäristötiedon tuottaminen
- kulttuuriympäristön hoito
- kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen
- kuntien rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien järjestäminen

7.2.7 Muut (yksittäiset) tehtävät

- maakunnan varautuminen
- alueellisen varautumisen yhteensovittaminen
- romanasioita koskevat tehtävät

7.2.1 Sosiaali- ja terveydenhuoltoon tai pelastustoimeen liittyvät tehtävät

Tehtävien perustiedot

- Ympäristöterveydenhuollosta terveydensuojelun ja tupakkavalvonnan toimijoita ovat kunnat (63 yt- aluetta), AVIt ja Valvira
- Ympäristöterveydenhuollosta eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan toimijoita ovat kunnat (63 yt- aluetta), AVIt, ELY-keskukset ja Ruokavirasto
- Ympäristöterveydenhuollon kulut yhteensä noin 120 miljoonaa euroa alue- ja paikallishallinnossa
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säädetään SOTE 1 HE:ssä: vastuu hytestä olisi jatkossa sekä kunnilla että hyvinvointialueilla. Vastuu siltä osin kun se kytkeytyy niiden muihin lakisääteisiin tehtäviin.
- Alueellisen alkoholihallinnon toimijoita ovat AVIt. Tehtävien kulut ovat noin 5 milj. euroa.

Tehtävien luonne ja reunaehdot

- Tehtävät ovat lupa- ja valvonta sekä tuotanto- ja palvelutehtäviä
- Työmäärä saattaa vaihdella melko paljonkin alueesta riippuen, mutta tehtäviä on joka tapauksessa hoidettava hajautetusti alueilla
- Tehtävillä on synergioita sote-tehtäviin, mutta myös kuntien tekniseen toimeen, ruoantuotantoon ym. tehtäviin – tässä yhteiseksi nimittäjäksi valittu sote-liittyntä on vain yksi monista liittymäkohdista
- Eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan keskinäinen yhteys on ensisijaisen tärkeää säilyttää. Näihin tehtäviin liittyen on myös käynnissä lukuisia lainsäädännön kokonaisuudistuksia.
- Eläintautien torjunta ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät muut tehtävät ovat valtion toimeksiantotehtäviä, joita kunnat hoitavat erillisrahoitusta vastaan

7.2.2 Aluekehittämistehtävät

Tehtävien perustiedot

- Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta kussakin 18 maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämismyöntämisviranomaisena.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla niille säädettyjä tai erikseen määrättyjä valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä toimialueellaan.
- Kuntien maksuosuudet maakuntien liittojen toimintaan ovat yhteensä noin 50 miljoonaa euroa vuodessa.
- EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahastopolitiikan ohjelmiin on vuoden 2020 tasolla 410 miljoonaa euroa. Rakennerahastojen välittäviä toimielimiä ovat maakuntien liittojen lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Tekes.

Tehtävien luonne ja reunaehdot

- Aluekehittämistehtävät ovat pääsääntöisesti kehittämistehtäviä, joihin liittyy rahoituksen ja avustusten myöntämistä.
- Uudenmaan erillisratkaisu on aluekehittämistehtävien näkökulmasta haastava. Uudellamaalla maakuntien liitoille kuuluvia aluekehittämistehtäviä hoitaa tällä hetkellä Uudenmaan liitto. Neljän hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin rakenteessa aluekehittämistehtävät pitäisi joko jakaa näille viidelle toimijalle tai perustaa monialainen Uudenmaan maakunta, joka olisi alueen hyvinvointialueista ja Helsingin kaupungista erillinen julkisyhteisö.
- Maakuntakaavoituksen osalta Uudenmaan erillisratkaisu pienten kuntaryhmien ja erityisesti yhden kunnan osalta ei mahdollistaisi maakunnallisen kokonaisuuden suunnittelua.

7.2.3 Työvoima- ja yrityspalvelut

Tehtävien perustiedot

- Julkisia työvoima- ja yrityspalveluja tarjoavat 15 työ- ja elinkeinotoimistoa, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus sekä 15 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.
- Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja (15 ELY-keskusta ja TE-toimistoa)
- Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen resurssit ovat merkittävät. ELY-keskusten tähän sektoriin suunnatut henkilöstöresurssit ovat vuositasolla noin 25 miljoonaa euroa, TE-toimistojen henkilöstöresurssit noin 200 miljoonaa euroa ja palveluihin käytettävät resurssit noin 295 miljoonaa euroa. Kotouttamisen osalta henkilöstöresurssit sisältyvät edellä mainittuihin. Lisäksi kotouttamisen määräraha TEM:n pääluokassa (185 miljoonaa euroa vuonna 2020).

Tehtävien luonne ja reunaehdot

- Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut ovat pääsääntöisesti ohjaus- ja kehittämistehtäviä, mutta myös asiantuntija- ja palvelutehtäviä. Kotouttamisen tehtävät TEM:n määrärahojen osalta ovat rahoitus- ja avustustehtäviä, jotka sisältävät paljon tarkoituksenmukaisuusharkintaa.
- Hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyyspalvelujen järjestäjänä vahvistetaan. Budjettiriihessä 2020 linjattiin selvitettäväksi työllisyyspalveluiden siirtoa paikallistasolle, ja tämä on tarkoitus tehdä kevään 2021 hallituksen puolivälitarkasteluun mennessä.
- Hallitusohjelmassa on esitetty, että kotouttamispalveluiden kokonaisvastuu siirretään kunnille. Kotoutumistoimenpiteiden uudistamistarpeista valmistellaan selontekoa, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle helmikuussa 2021.

7.2.4 Ruoka- ja luonnonvaratehtävät

Tehtävien perustiedot

- Ruoka- ja luonnonvaratehtäviä hoidetaan pääasiassa Ruokavirastossa, ELY-keskuksissa, kuntien maaseutuhallinnon yhteistyöalueilla ja MELA:ssa.
- Maaseudun kehittämisen ja maataloustukien resurssit ovat suuret. ELY-keskuksissa henkilöresurssit noin 500 htv:tä (50 miljoonaa euroa) ja tukiin avustuksiin liittyvät resurssit noin 2 miljardia euroa. (edellisen kauden uudistuksessa olisivat säilyneet Ruokavirastolla valtion kirjanpidossa)
- MELA vastaa lomituksen järjestämisestä, mutta maatalouslomituksen hoitaa käytännössä toimeksiantosopimuksilla 40 kuntaa ja turkislomituksen 25 kuntaa.
- Kalataloustehtävät on keskitetty kolmelle ELY-keskus-alueelle, vesitaloustehtävät kolmelle yhteistyöalueelle. Kasvintuotanto on ELY-keskuksissa hoidettava valvontatehtävä.

Tehtävien luonne ja reunaehdot

- Tehtäväkokonaisuuteen liittyvät tehtävät ovat pääsääntöisesti luonteeltaan rahoitus- ja avustustehtäviä, mutta osin myös valvonta- ja lupatehtäviä.
- Maaseudun kehittämisen ja maataloustukien osalta Uudenmaana erillisratkaisu näyttäytyy ongelmallisena. Tarkoituksenmukaisempaa hoitaa tehtävät keskitetympin. Huomattava, että kyseessä on EU:n varainhoitosääntöjen mukaisesti hoidettavat tehtävät, mikä tarkoittaa maksajavirastovaatimuksia eli kansallisia säädöksiä tiukempia vaatimuksia.
- Lomituspäivien määrät maakunnittain pieniä tehokkaan, riskittömän ja laadukkaan maatalouslomituksen toiminnan näkökulmasta.
- Vesi- ja kalataloustehtäviä hoidetaan vesistöaluekokonaisuuksina, eikä niitä voi ilman merkittäviä ongelmia hajottaa maakuntatasolle eikä täten myöskään sirpaloida Uudellemaalle.

7.2.5 Alueelliset liikennetehtävät

Tehtävien perustiedot

- Tehtäväkokonaisuuden mukaisia tehtäviä hoidetaan pääsääntöisesti yhdeksässä ELY-keskuksessa (liikenteen vastuualueet) sekä osin keskitetympin neljässä tai yhdessä ELY-keskuksessa.
- Tehtävien hoitoon kohdistuu arviolta 35-40 milj. euron edestä toimintamenoja ja lisäksi tehtävien hoitoon tarkoitettut tienpidon määrärahat ovat noin 740 miljoonaa euroa ja julkisen henkilöliikenteen ostoihin tarkoitettut määrärahat yli 30 milj. euroa.
- Tienpidon määrärahojen osalta on huomioitava, että edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksessa alueellisen tienpidon tehtävät olivat siirtymässä maakunnille, mutta teiden omistus oli säilymässä valtiolla ja näin ollen myös rahoitus Liikenneviraston kirjanpidossa.

Tehtävien luonne ja reunaehdot

- Tehtävät ovat pääsääntöisesti ohjaus- ja kehittämistehtäviä sekä asiantuntija- ja tieto-palveluja, mutta niihin sisältyy myös rahoitus- ja avustustehtäviä.
- Valtion omistaessa tieverkon ja vastatessa tienpidosta varmistetaan valtakunnallinen kokonaisuuden hallinta, yhdenmukainen tienpito sekä verkon jatkuvuus ja laatu. Edellisen vaalikauden uudistuksessa teiden omistus olisi mm. näistä syistä säilynyt valtiolla ja tienpidon rahoitus valtion kirjanpidossa.
- Uudenmaan tienpitoa tulee katsoa kokonaisuutena: sitä ei voi hajauttaa kunkin hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin tehtäviksi. Lisäksi joukkoliikenteen näkökulmasta on otettava erityisesti huomioon HSL:n ulottuminen usean hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin alueelle ja sen asema joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena.

7.2.6 Alueelliset ympäristötehtävät

Tehtävien perustiedot

- Tehtäviä hoidetaan pääsääntöisesti 13 ELY-keskuksessa (Y-vastauualueet) sekä maakuntien liitoissa (merialuesuunnittelu) ja kunnissa (kuntien rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan järjestämisen tehtävät).
- Tehtäväkokonaisuutta koskevan alustavan resurssiarvion tekeminen on kesken.
- Osaan tehtävistä liittyen rakenteet ja toimeenpano määrittyvät suoraan EU-direktiivien perusteella.

Tehtävien luonne ja reunaehdot

- Tehtäväkokonaisuuden tehtävät ovat luonteeltaan moninaisia: niin ohjaus- ja kehittämistehtäviä, asiantuntija- ja tietopalvelutehtäviä kuin valvontatehtäviäkin. Myös tehtäviin sisältyvän tarkoituksenmukaisuusharkinnan laajuus vaihtelee tehtäväkohtaisesti.
- Hallitusohjelman mukaisesti luonnonsuojelulain uudistus on valmistelussa. Parhaillaan käynnissä olevassa maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa myös ELY-keskusten alueidenkäytön tehtävät ovat tarkastelussa
- Uusimaa kuuluu Suomenlahden vesienhoitoalueeseen riippumatta kansallisista hallintorakenteista. Vesienhoitoalueet ovat koottu luonnonmaantieteellisin perustein ja määritelty lainsäädännössä. Luonnon monimuotoisuustehtävien kannalta Uudenmaan maakunta olisi kokonaisuutena sovelias toimialue.

7.2.7 Muut (yksittäiset) tehtävät

Tehtävien perustiedot, luonne ja reunaehdot

- Tehtäväkokonaisuuteen jää tarkastelussa maakunnan varautuminen, alueellisen varautumisen yhteensovittaminen sekä romaniasioita koskevat tehtävät
- Maakunnan varautumisessa on kyseessä maakunnan omiin substanssitehtäviinsä liittyvä varautumisvastuu kuten millä tahansa julkisen hallinnon organisaatiolla.
- Alueellisen varautumisen yhteensovittamistehtävää hoitavat aluehallintovirastot, eli tehtävää hoidetaan kuuden alueen jaolla
- Romaniasioita koskevissa tehtävissä mm. seurataan romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehitystä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi maakuntatasolla ja toimitaan paikallisissa romanityöryhmissä.
- Resursseja tehtäviin kohdistuu yhdestä muutamaan miljoonaan euroon vuosittain.
- Alueellisen varautumisen yhteensovittamistehtävä on luonteeltaan johto-, koordinointi- ja yhteensovittamistehtävä sisältäen paljon tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Tehtävän työmäärä jakautuu tasaisesti alueille ja sitä on käytännössä välttämätöntä hoitaa maantieteellisesti hajautetusti.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!